

SLOVENSKÁ INŠPEKCIA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA INŠPEKTORÁT ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA BRATISLAVA

Jeséniova 17, 83101 Bratislava

Číslo spisu

8391102322/10666-43829

Bratislava

12. 12. 2022

ROZHODNUTIE

Popis konania / Účastníci konania

Slovenská inšpekcia životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Bratislava (ďalej len „inšpekcia“), ako príslušný orgán štátnej správy vo veciach v oblasti prevencie a manažmentu introdukcie a šírenia invázných nepôvodných druhov podľa § 7 ods. 1 písm. b) a § 9 písm. c) a písm. d) zákona č. 150/2019 Z. z. o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia invázných nepôvodných druhov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 150/2019 Z. z.“) a podľa zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov vydáva toto rozhodnutie:

Výrok

I.
podľa § 21 ods. 1 písm. b) zákona č. 150/2019 Z. z. ukladá účastníkovi konania

Železnice Slovenskej republiky
Klemensova 8
813 61 Bratislava
IČO 31364501

za porušenie ustanovenia § 3 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z. tým, že z časti parcely C 2758/1, k. ú. Bernolákovo (ďalej len „parcela“) ktorej je účastník konania správcom, v lokalite pri plote susediacom so Železničnou ulicou v Bernolákove, neodstraňoval invázne nepôvodné dreviny pajaseň žliazkatý (*Ailanthus altissima*) o počte 11 jedincov a kustovnicu cudziu (*Lycium barbarum*) rastúcu na plote

pokutu vo výške 500,- eur, slovom päťsto eur.

Pokutu je potrebné zaplatiť podľa § 47 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov a § 21 ods. 9 zákona č. 150/2019 Z. z. do 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia na účet: SK 09 8180 0000 0070 0021 4051, swiftová adresa banky: SPSRSKBA, konštantný symbol: 1118, špecifický symbol: 31364501, variabilný symbol: 8391102322. Názov a adresa príjemcu prevodu: Environmentálny fond, Nevädzová 5, 821 01 Bratislava.

II.
podľa § 21 ods. 8 zákona č. 150/2019 Z. z. v nadväznosti na § 16 ods. 15 zákona č. 150/2019 Z. z. nariaďuje vykonať opatrenia na zabezpečenie plnenia povinnosti vyplývajúcej z § 3 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z. tým, že:

- v prípade opätovného vyrastania koreňových výmladkov pajaseňa žliazkatého (*Ailanthus altissima*) (ďalej len „pajaseň“) ich odstránenie chemickým spôsobom v termíne do 31.08.2023 v období olistenia rastlín. Po mechanickom odstránení nadzemnej biomasy pajaseňov v novembri 2022 bez predchádzajúceho použitia injekčnej metódy nedošlo

k úplnému odumretiu vzrastlých stromov pod vplyvom účinku registrovaného herbicídu (zvyčajne je potrebné čakať 2 roky od aplikácie herbicídu na predchádzanie koreňovej výmladnosti)

- účastník konania je povinný starať sa o pozemok tak, aby sa zamedzilo opätovnému šíreniu invázných rastlín. Je potrebné vykonávať opakovanú likvidáciu pajaseňa a kustovnice po ďalšom vzídení nových jedincov za dodržania podmienok a spôsobov uvedených vo vyhláške č. 450/2019 Z. z., ktorou sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania invázných nepôvodných druhov (ďalej len „vyhláška č. 450/2019 Z. z.“).

- po vykonaní týchto opatrení predloží účastník konania inšpekcii písomnú správu o splnení opatrení podľa § 16 ods. 18 zákona č. 150/2019 Z. z. do desiatich pracovných dní od ich vykonania, a to listinne na adresu Slovenská inšpekcia životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Bratislava, Jeséniova 17, 831 01 Bratislava alebo elektronicky prostredníctvom schránky ÚPVS.

Odôvodnenie

Slovenská inšpekcia životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Bratislava, odbor inšpekcie biologickej bezpečnosti vykonala dňa 13.09.2022 štátny dozor na parcele, ktorej správcom sú podľa LV č. 453 Železnice Slovenskej republiky, Klemensova 8, 813 61 Bratislava, IČO 31364501 (ďalej aj „ŽSR“). Celková výmera parcely je 60927m², druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie.

Časť z tejto parcely o výmere 5000 m² má v zmysle nájomných zmlúv s právom stavby projektu „Revitalizácia dopravného terminálu Bernolákovo“ v nájme od ŽSR obec Bernolákovo, Hlavná 111, 900 27 Bernolákovo (ďalej len „obec Bernolákovo“).

Vykonaným štátnym dozorom a vizuálnou ohliadkou parcely v lokalite pri plote susediacom so Železničnou ulicou v Bernolákove, ktorú spravujú ŽSR, inšpekcia zaznamenala výskyt 3 vzrastlých a 8 mladých pajeseňov, a kustovnicu rastúcu pozdĺž plota.

Z dôvodu nejasností týkajúcich sa predmetu nájmu, pracovníci ŽSR aplikovali dňa 28.09.2022 herbicídny prípravok do dvoch pajeseňov na časti parcely pred budovou železničnej stanice. Po objasnení problematiky s nájomnými zmluvami vyplynulo, že časť parcely, kde bol aplikovaný herbicídny prípravok do dvoch pajeseňov pred budovou stanice, má v nájme obec Bernolákovo.

Dňa 25.10.2022 bol vypracovaný Protokol o vykonaní štátneho dozoru RZ č. 8821/36/2022-35233/2022 (ďalej len „protokol“), ktorý bol elektronicky, prostredníctvom ÚPVS, zaslaný ŽSR na oboznámenie sa – Oboznámenie s protokolom č. 8821/36/2022-37339/2022 zo dňa 26.10.2022. ŽSR sa s protokolom oboznámili dňa 26.10.2022, pričom bola určená lehota 10 dní na vyjadrenie sa ku zisteniam štátneho dozoru uvedeným v protokole.

Ku zisteniam štátneho dozoru sa ŽSR v stanovenej lehote vyjadrili listom doručeným na inšpekciu dňa 09.11.2022 (RZ č. 39271/2022) – Vyjadrenie ŽSR k protokolu č. 30496/2022/O430-10 zo dňa 04.11.2022 (ďalej len „vyjadrenie k protokolu“).

Vo vyjadrení k protokolu ŽSR uvádzajú, že súhlasia s údajmi uvedenými v protokole. ŽSR dávajú do pozornosti súčinnosť a iniciatívu, že dňa 28.09.2022 ošetrili herbicídom Roundup Biaktiv dva pajasene. Pajaseň a kustovnicu rastúce pri plote susediacom so Železničnou ulicou ŽSR odstránia najneskôr do 18.11.2022 spôsobom v súlade s vyhláškou č. 450/2019 Z. z.. V závere ŽSR uvádzajú, že pozemok vykazuje známky pravidelnej starostlivosti (kosenie, odstraňovanie náletových drevín), ale invázne rastliny neboli zamestnancami ŽSR dostatočne identifikované, ale po zistení nálezu pristúpia ŽSR ihneď k ich odstráneniu.

Inšpekcia sa ku vyjadreniu k protokolu následne vyjadrila – Neopodstatnenosť námietok k vyjadreniu k protokolu a oznámenie o skončení štátneho dozoru, č. 8821/36/2022-39288/2022 zo dňa 09.11.2022 (ďalej len „neopodstatnenosť námietok“), ktoré bolo ŽSR doručené elektronicky, prostredníctvom ÚPVS, dňa 10.11.2022. Inšpekcia v neopodstatnenosti námietok uviedla, že berie na vedomie snahu ŽSR o likvidáciu invázných druhov drevín, a tiež iniciatívu ŽSR, že dňa 28.09.2022 nainjektovali 2 pajasene herbicídnym prípravkom na časti parcely, ktorú má v nájme obec Bernolákovo. Inšpekcia upozornila ŽSR, že pri odstraňovaní invázných druhov je potrebné dodržať postupy uvedené vo vyhláške č. 450/2019 Z. z., pričom kustovnicu je možné likvidovať aj mechanicky a v

prípade pajaseňa je jeho výlučne mechanické odstraňovanie nedostatočné. V závere inšpekcia dodala, že neznalosť v identifikovaní invázných rastlín nezabavuje ŽSR zodpovednosti za ich odstránenie.

Inšpekcia oznámila účastníkovi konania začatie správneho konania o správnom delikte a vo veci nariadenia opatrení v súlade s § 18 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov, § 21 ods. 1 písm. b) zákona č. 150/2019 Z. z. a § 21 ods. 8 zákona č. 150/2019 Z. z. Oznámením o začatí správneho konania o správnom delikte a o nariadení opatrení na nápravu č. 10666/36/2022-39417/2022 zo dňa 11.11.2022 (ďalej len „oznámenie“), ktoré bolo účastníkovi konania doručené elektronicky, prostredníctvom ÚPVS dňa 14.11.2022. V súlade s § 33 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov inšpekcia dala účastníkovi konania možnosť pred vydaním rozhodnutia oboznámiť sa s podkladmi rozhodnutia nahliadnutím do administratívneho spisu č. 8821/2022 a č. 10666/2022, v sídle inšpekcie v lehote do 15 dní odo dňa doručenia oznámenia a v rovnakom čase mal účastník konania možnosť písomne sa vyjadriť k podkladom rozhodnutia a k spôsobu ich zistenia, prípadne navrhnúť ich doplnenie, resp. predložiť ďalšie dôkazové materiály, ktoré by mohli objasniť zistenie skutkovej podstaty veci. Pretože inšpekcia mala všetky podklady, ktoré poskytovali dostatočný podklad pre spoľahlivé posúdenie veci, nenariadila podľa § 21 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov ústne pojednávanie.

K oznámeniu sa účastník konania v stanovenej lehote vyjadril listom – Vyjadrenie ŽSR k vydaniu rozhodnutia, adm. č. spisu 8821/2022 a 10666/2022, č. 30496/2022/O430-15 zo dňa 28.11.2022 (ďalej len „vyjadrenie k rozhodnutiu“). Vyjadrenie k rozhodnutiu bolo inšpekcii doručené dňa 30.11.2022 zaevidované pod RZ č. 42137/2022.

Vo vyjadrení k rozhodnutiu účastník konania uviedol, že súhlasí s údajmi a faktami zistenými miestnym šetrením. Okamžite po zistení nálezu prejavil súčinnosť a k termínu 28.09.2022 ošetril dva vzrastlé pajasene herbicídmi Roundup Biaktiv a do konca novembra 2022 odstránil všetky zistené výskyt invázných drevín v súlade s vyhláškou č. 450/2019 Z. z. (ako príloha zaslané fotografie z likvidácie invázných drevín). Účastník konania žiada inšpekciu, aby pri určení výšky pokuty zohľadnila skutočnosť, že ŽSR majú v správe pozemky nachádzajúce sa na celom území SR. ŽSR pravidelne školí zamestnancov a jednotlivé pracoviská majú zmapované oblasti, kde bol zaznamenaný výskyt invázných druhov. ŽSR okamžite reagujú na podnety občanov alebo správnych orgánov na nahlásenie výskytu invázných druhov a odstraňujú ich v súlade s vyhláškou č. 450/2019 Z. z.. V závere účastník konania navrhuje inšpekcii, aby upustila od uloženia pokuty, prípadne aby bola pokuta uložená v čo najnižšej možnej výške.

Stanovisko inšpekcie:

Bremeno likvidácie invázných druhov je v zmysle zákona č. 150/2019 Z. z. na vlastníčkovi, správcovi, resp. užívateľovi pozemku. Účastník konania je správcom dotknutej časti kontrolovanej parcely pri plote susediacom so Železničnou ulicou, túto skutočnosť nepoprel ani nepredložil žiadne podstatné námietky preukazujúce nesprávnosť zistení štátneho dozoru.

Odstraňovanie invázných druhov sa musí uskutočňovať v súlade s vyhláškou č. 450/2019 Z. z., kde možno nájsť kompletný zoznam invázných nepôvodných druhov. Podrobnejšie popísané podmienky a spôsoby odstraňovania invázných nepôvodných druhov rastlín sú uvedené v Prílohe č. 2 k vyhláške č. 450/2019 Z. z..

Kustovníca je zapísaná v zozname invázných nepôvodných druhov rastlín vzbudzujúcich obavy SR vydaný nariadením vlády SR č. 449/2019 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam invázných nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavy SR.

Pajaseň je zapísaný v zozname invázných nepôvodných druhov rastlín vzbudzujúcich obavy Únie vydaný vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) č. 1141/2016 z 13.07.2016, ktorým sa prijíma zoznam invázných nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavy Únie podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1143/2014 v platnom znení.

Kustovnícu je možné za dodržania podmienok uvedených vo vyhláške č. 450/2019 Z. z. odstraňovať mechanickým (vykopávanie, vytrhávanie, výrub), chemickým, alebo kombinovaným spôsobom. Pre odstraňovanie pajaseňa je určený chemický spôsob, pričom jeho výlučne mechanické odstraňovanie je nedostatočné. Pri chemickom odstraňovaní možno využiť autorizované prípravky na ochranu rastlín (herbicídy) a dodržať postup uvedený vo vyhláške č. 450/2019 Z. z.. Zvyčajne je potrebné vykonať opakovanú aplikáciu po ďalšom vzídení nových jedincov.

Pri chemickom spôsobe odstraňovania sa musia dodržať ustanovenia vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR č. 488/2011 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o zásadách a opatreniach na ochranu zdravia ľudí, zdrojov pitnej vody, včiel, zveri, vodných a iných necieľových organizmov, životného prostredia a osobitných oblastí pri používaní prípravkov na ochranu rastlín.

Odstraňovanie invázných nepôvodných druhov drevín v zastavanom území obce je potrebné vykonávať s ohľadom na bezpečnosť obyvateľov a ich majetku a rešpektovať ochranu chránených druhov živočíchov (najmä hniezdiacich druhov vtákov).

Odstraňovanie invázných nepôvodných druhov rastlín zahŕňa aj nakladanie s biomasou z takto odstránených rastlín, a preto je potrebné zvoliť spôsoby nakladania s biomasou podľa Prílohy č. 3 k vyhláške č. 450/2019 Z. z..

Za protiprávne konanie právnickej osoby podľa § 21 ods. 3 zákona č. 150/2019 Z. z. inšpekcia môže uložiť pokutu do 15 000 eur. Inšpekcia zhodnotila všetky dôkazy zistené počas výkonu štátneho dozoru ako aj závažnosť a rozsah protiprávneho konania a okolností, ktoré viedli k protiprávnemu konaniu a zohľadnila ich vo výške pokuty. Inšpekcia pri ukladaní pokuty prihliadala na skutočnosť, že sankcia má spĺňať preventívnu i represívnu funkciu. Na to, aby sankcia plnila svoju preventívnu funkciu jej výška musí byť stanovená tak, aby sa účastník konania do budúcnosti vyvaroval porušeniu zákonných ustanovení.

Výška uloženej pokuty 500,- eur je primeraná a zohľadňuje skutočnosť, že účastník konania prejavil ochotu ihneď riešiť vzniknutú situáciu, a pristúpil k odstráneniu drevín. Inšpekcia berie do úvahy, že najmä herbicídny prípravok dva veľké pajasene v časti parcely pred budovou železničnej stanice, ktorú má, po objasnení veci, v nájme obec Bernolákovo.

Na základe zaslanej fotodokumentácie vo vyjadrení k rozhodnutiu je zrejmé, že invázne dreviny pri plote susediacom so Železničnou ulicou sú už mechanicky zlikvidované. Účastník konania uviedol, že dreviny zlikvidoval v súlade s vyhláškou č. 450/2019 Z. z., ale vo vyjadrení k rozhodnutiu nikde neuviedol informáciu o použití herbicídu v prípade pajasena. Inšpekcia má za to, že s ohľadom na bezpečnosť obyvateľov a majetku je možné pristúpiť aj k výrubu vzrastlých pajasenov, pričom výrub sa zvyčajne kombinuje s chemickým spôsobom odstraňovania. Na potlačenie následného zmladenia sa aplikuje na čerstvú reznú ranu náter herbicídu a v prípade opätovného vzídenia výmladkov pajasena v nasledujúcom vegetačnom období sa tieto tiež odstránia pomocou herbicídu. Kustovnicu je možné odstrániť aj mechanicky.

Tým, že účastník konania do času vykonaného štátneho dozoru nelikvidoval invázne dreviny na predmetnej parcele, došlo z jeho strany k porušeniu § 3 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z.. Neznalosť v identifikovaní invázných druhov nezavahuje zodpovednosti účastníka konania za ich odstránenie. Inšpekcia dáva do pozornosti informáciu, že metodicko-poradenskú činnosť v zmysle zákona č. 150/2019 Z. z. vykonáva odborná organizácia ochrany prírody – Štátna ochrana prírody SR.

Invázne druhy rastlín sa najlepšie likvidujú v počiatočnom štádiu, keď je ich odstraňovanie časovo, aj finančne menej náročné. Jednorazový zásah do populácie invázných druhov je nepostačujúci, a spravidla ich populáciu posilní. Musia sa z pozemkov likvidovať opakovane počas roka, niekoľkokrát po sebe, aby došlo k ich postupnej eliminácii. Nesprávne zvolené postupy pri odstraňovaní invázných druhov napomáhajú ich nekontrolovanému šíreniu, a tým potláčajú pôvodnú vegetáciu. Invázne rastliny majú vysoký reprodukčný potenciál, dokážu sa veľmi rýchlo šíriť a vytláčať pôvodnú vegetáciu. Sú schopné vytvoriť monocenózy, čo je nežiaduce aj v oblasti železničných tratí, ktoré patria medzi prienikové cesty šírenia invázných druhov. Z toho dôvodu je potrebné ich monitorovať a následne vhodnými spôsobmi odstraňovať. Invázne rastliny spôsobujú veľké škody prírode, uľahčujú aj šírenie chorôb, ktoré predstavujú hrozbu pre ľudí, živočíchy a rastliny. Bez účinných kontrolných opatrení sa bude miera invázie a s ňou spojené riziká pre našu prírodu ešte viac zvyšovať.

Poučenie

Proti tomuto rozhodnutiu podľa § 53 a § 54 zákona č. 71/1976 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov možno podať na Slovenskú inšpekciu životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Bratislava odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia účastníkovi konania. Ak toto rozhodnutie po vyčerpaní prípustných riadnych opravných prostriedkov nadobudne právoplatnosť, jeho zákonnosť môže byť preskúmaná súdom.

Bc. Ing. Vladimír Poljak
riaditeľ

Informatívna poznámka - tento dokument bol vytvorený elektronicky orgánom verejnej moci

IČO: 00156906 Sufix: 10001

Doručuje sa

Železnice Slovenskej republiky, Klemensova 8, 81361 Bratislava, Slovenská republika

Na vedomie

(po nadobudnutí právoplatnosti)

1. Ministerstvo životného prostredia, Sekcia ochrany prírody a biodiverzity, Odbor ochrany biodiverzity a krajiny, Námestie L. Štúra 1, 812 35 Bratislava
2. Environmentálny fond, Nevädzová 5, 821 01 Bratislava
3. Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, Tajovského 28B, 974 01 Banská Bystrica